

FONDUL BISERICESC BUCOVINEAN

CREATOR DE CONCEPȚIUNE VĂNĂTOREASCĂ

de Prof. Dr. EUȚ. BOTEZAT

Invitat să colaborez la Revista „Bucovina Forestieră“, care înțelege, între altele, că „vânătoarea este una din îndeletnicirile de căpetenie ale silvicultorilor“, urmez și din acest motiv cu bucurie acelei invitații. O fac cu atât mai mult întrucât mă folosesc de acest prilej, spre a mă degaja și de o datorie față de Administrația Fondului Bisericesc. Acesta, dacă și nu m'a alintat, totuși mi-a acordat acum de peste 60 ani încoace puțința de a gusta plăcerile pasiunii vânătoarești în admirabilele peisagii din codri Bucovinei.

Această țărișoară atât de neînsemnată ca întindere teritorială se afirmă, dacă o privim mai de aproape, ca și o individualitate puternică și creatoare prin producțiune și prestațiuni. Ea este un ținut, care s'ar putea întreține din puterile proprii și atât de variată, de stoarce admirațiunea vizitatorilor. Ea este salutată de scriitori vânătoarești de frunte ca „cea mai frumoasă țară a cerbului“ și slăvită ca una, care adăpostește în codri ei mândrul urs al Carpaților, pe care se grăbesc cu entuziasm să-l admire cei, care nu de mult se îndeletniceau în a lua în zeflema «țara urșilor». Ea este «vesela grădină» cântată de cel mai popular poet al nostru, de veselul Alexandri, ca și de adâncul și misteriosul Eminescu. Ea este țara productivă de roadele câmpului, de odoarele subsolului și de produsele vegetațiunii înalte din codri ei măreți în frunte cu prețitul lemn de rezonanță. Productivă în animale de rasă cu industria corespunzătoare, în industria zaharului (cu 4 fabrici) și altele de tot felul, ea este în același timp creatoare și productivă de arte frumoase cu faimoase opere muzicale devenite populare, prestate în cea mai parte în casele boierilor de viță veche și curată, nu mai puțin productivi și creatori de științe, pe lângă care se avântă și fiii din popor, cu toții productivi și recunoscuți peste hotarele Țării. La sânul învățăturilor religioase ortodoxe până nu de mult se încălziau și au crescut mari, tot acolo în acea Bucovină, teologii din

toate țările învecinate. Iar pe lângă această instituțiune din propriile ei puteri creatoare s'a afirmat și s'a ridicat universitatea bucovineană, care mereu funcționează spre întărirea, cinstea și premărirea Neamului românesc. În ce privește vânătoreea, chiar acestei pasiuni, atât de veche ca omul de cultură și atât de durabilă cât va dura și el, i se datorește înființarea Principatului Moldovei, centralizat aproape numai în Bucovina cu cele 3 reședințe (Siret, Rădăuți, Suceava) și preaslăvitele mânăstiri, pe lângă care se cimeta istoria acestui Principat drept parte integrală din ținuturile românești. Așa este de fapt Bucovina «mica Românie», în care se afirmă drept una dintre cele mai importante creațiuni culturale «Fondul Bisericesc Ortodox Român».

Fără a atinge multiplele laturi culturale din preocupările acestei instituțiuni, care stă la baza pulsului vieții bucovinene, este de remarcat, că Fondului Bisericesc din Bucovina îi revine paralel cu economia pădurii și economia vânatului în înțelesul cultivării pădurii și cultivării vânatului, ca fiind cel mai mare proprietar în interesul comunității naționale.

Căci, dacă și din punct de vedere economic vânătoreea nu este decât o anexă a silviculturii sau poate mai bine zis a exploatărilor silvice, totuși vânatul și pădurea sunt atât de strâns împreunați, încât silvicultorul nu se poate degaja de interesul pentru vânat precum nici vânătorul de interesul pentru pădure. Așa a voit înțelepciunea dumnezeiească, ca legăturile dintre animale și plante, faună și floră, vânat și codri, să fie atât de strânse, că una fără de alta nu poate să existe sau cel puțin nu poate să ajungă la apogeul dezvoltării, ceea ce în înțeles economic înseamnă la apogeul producțiunii. Această constatare este în înțelesul ecologic interdependența reciprocă dintre cele două forme de viețuitoare, care se condiționează una pe alta. Pentru ilustrare se poate recurge la exemple, bunăoară la mistreț sau porcul sălbatic.

Această ființă este urgisită ca un mare stricător și păgubitor al pădurii, poienilor și câmpurilor cultivate. De aceea mistrețul este înșirat în permisul de vânătoree între vânatul, care poate fi vânat tot anul, fără nici o restricțiune. Totuși i se face prin aceasta mistrețului o mare nedreptate, lui care de fapt răscolește adeseori câmpurile și poienile, așa că acolo nu

mai crește în curând iarbă verde. Cercetând însă mai cu băgare de seamă locurile scurmate din poieni, vom vedea, că poiana nu este scurmată pretutindeni, ci mai ales unde a crescut mușchi și sunt plante cu tulpine subterane ca brândușii ș. a., locuri, în care trăiesc și larve ca și alte animale subterane, locuri unde și așa nu se produce iarbă. Prin acea răscolire nu numai se aerisează solul la suprafața lui productivă, ci se și liberează de fauna și flora păgubitoare pentru producțiunea de iarbă. Omul fiind prea comod, ca să nu zicem indolent, să niveleze terenul arat astfel și eventual să-l samene cu amestec de iarbă, prin care fânașul aerisat (arat) prin scurmătura mistrețului ar deveni cel puțin în acele locuri mai productiv, el se aruncă cu furie asupra mistreților, care de fapt sunt drept binefăcătorii lui. În pădure este tot așa răscolirea solului și a frunzarului în favorul producțiunii pădurii, un fel de arătură, care o putem asemăna cu săparea solului pe deasupra coroanei rădăcinilor pomilor roditori în vederea rodirii mai bune, deci întru întărirea producțiunii pomilor. În pădure, abstrăgând de la gunoarea prin materiile eliminate, mistrețul face acest lucru pe gratis, dacă nu socotim în schimb fructele consumate (gir, ghindă, semințele centinoaselor ș. a.), iar omul ar trebui numai să grape, să niveleze părțile răscolite. Disparând deci mistrețul, pădurea ar fi mai puțin productivă în lemn și fructe. Trebuie de admis, că mistrețul păgubește pădurea prin consumarea fructelor căzute din coroanele arborilor, distrugând astfel semănăturile naturale din care motiv pădurea totuși nu a dispărut. Dar sub stratul de frunzar se adăpostesc și insectele cele mai dăunătoare pădurii, pe care mistrețul le mănâncă cu lăcomie. Insecte de aceste, respectiv larvele și nimfele lor, sunt mai ales fluturii stricători pădurilor. Totodată distrug mistreții și alte animale mici, viermi, miriopode, păianjeni, șoareci și cuiburile lor ș. a. În țările unde mistreții au fost ca și eliminați din pădurile de cultură, aceste adeseori sunt bântuite și distruse prin insecte dăunătoare. În același înțeles sunt păduri, care mulțumită prezenței mistrețului au fost salvate de aceste amenințări. Așa s'a întâmplat d. e. chiar în pădurea Fondului Bisericesc din Cosmin pe la începutul acestui secol (1901) invadată de omizi în așa mulțime, că se auzea zgomotul foșnitor produs prin picarea omizilor și excrementelor lor de

pe coroanele stejarilor și fagilor chiar atăcați și rămași fără frunziș. Chiar mulțumită mistreților catastrofa uscării pădurii nu s'a produs; ea în anul viitor a înverzit din nou fără insectele stricătoare și așa a fost salvată. Arborii, de care se freacă mistrețul, sunt atât de puțini, încât, chiar de i-ar strica până la uscare, paguba ar rămânea fără importanță. Mistrețul este un animal propriu biocenozei pădurii; pădurea este biotopul propriu al lui, de care el nu se desparte cât timp ea se găsește în stare naturală, normală, care îi oferă mistrețului cele de trebuință. Aceasta se adeverește și prin faptul, că mistreții, care se țin în adâncurile pădurilor normale prielnice lor unde au, pe lângă alimentarea suficientă, aer umed răcoros, scaldătorile de mâl în mocirle, vegetațiune bogată de buruiene, subetaj des și păduri de muschi gras. Atunci ei nu părăsesc acele locuri în căutarea materiilor de lingărit de prin câmpuri ș. a. plantațiuni omenești. Drept dovadă poate servi exemplul unui mistreț împușcat în fundoaiele pădurii naturale din Vicov la o vânătoare aranjată în luna August (când păpușoiul este în lapte, cartofii bine desvoltați etc.), fiind pe atunci administrator al ocolului d-l insp. ing. Antimovici, care poate își va aduce aminte, cum mistrețul respectiv nu avea stomacul plin decât numai cu muschi și câțiva bureți de pădure. Dacă pădurea de cultură, uniformă și deșartă, nu îi oferă cele de trebuință, atunci mistrețul nu are încotro și pleacă în căutarea alimentelor pe unde poate. Exemple de aceste mai pot fi înșirate prin cerb și căprioară și chiar prin vânatul răpitor cu păr și aripat, mare și mic. Iar proba unei cercetări mai profunde ar duce la fiecare în felul său, dar în genere la același rezultat de recunoaștere a interdependenței dintre pădure și vânatul din ea în favorul amândurora. Această constatare ecologică o cunosc și silvicii și vânătorii nu numai prin progresul timpului în genere, dar cu privire la Fondul Bisericesc bucovinean și prin tradiția unei doctrine vânătorești bine întemeiate și probate prin vânătorile din întinsele păduri ale principalului patrimoniu bucovinean. Disciplina vânătorească tradițională este tot atât de bine înfiptă în practica vânătorească a silvicilor de la Fondul Bisericesc cum este și disciplina rațională a amenajării și exploatării pădurilor. Aceasta merge în așa măsură, că în vederea înființării legii C. A. P. S.-ului expertul din Berlin a aflat de cuviință să

remarce economia silvică de la Fondul Bisericesc din Bucovina ca și un exemplu model. În același timp au fost remarcate și veniturile Fondului drept jumătate din cele de la o altă suprafață păduroasă de 10 ori mare. Și o comisiune de studii trimisă din Japonia s'a instruit și la fața locului în teren despre operațiunile de amenajare silvică la Fondul Bisericesc din Bucovina.

Nu este chemarea mea să accentuez, că acea economie a fost sau este de fapt bună sau rea, la înălțime sau până la care grad sau, că ar putea fi și mai bună sau și mai rea, întrucât aceasta nici nu privește expunerile de față. Dar aceste lucruri nu pot fi trecute cu vederea în legătură cu vânătoarea bazată în practica ei pe o anumită tradiție de disciplină rațională, care plutește afișată în fața directivelor economice din Administrația Fondului Bisericesc bucovinean. Aflu, că și în acest lucru zace ceva din acea putere progresistă și creatoare, caracteristică Bucovinei, care ținut își are numele, fiind cel cu bogatele și mândrele păduri de fag, din care mai sunt încă și astăzi unele și altele rămășițe, chiar în circumscripția Cernăuțului, celei de a patra capitale a Bucovinei, — termenul fiind derivat din fagus... Buche . . . fagilor. — Acea tenacitate tradițională, întemeiată pe caracterul general cel creator al acestei regiuni ține și corpul silvic și cel vânătoresc din Bucovina în făgașul tradițional al directivelor creatoare. Aceste sunt puterea, prin care tot Bucovinenii au influențat, cel puțin în oarecare măsură, și orientarea modernă a concepțiunilor vânătoarești din Țara noastră întregită.

Este ușor de înțeles cum din vârtejul creator al acelei regiuni bucovinene firește va păși în frunte tot ce activează în jurul patrimoniului de căpitanie din ținutul Bucovinei al Țării noastre, care este Fondul Bisericesc. Iar dacă războiul trecut și cel actual ca și timpul neliniștit dintre amândouă au tulburat întrucâtva mersul normal al evoluției, totuși puterea inerentă celei regiuni creatoare își va continua opera avântului. Zorile de animare pentru acest avânt se întrevăd chiar prin apelul lansat întru înființarea «Bucovinei Forestire», care va fi și nada, dar și capcana pentru capturarea vânatului celui de bunăvoință stăruitoare întru înălțarea vânătoarei cultivate cu zelul tradițional, care și altă dată i-a dus în lume faima Fondului Bisericesc bucovinean cu mândrul lui vânat și vânătoarele încântătoare.